

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

19.2.2024

maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö (VN/858/2024) kaupallisista kalastajista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 4 §:n muuttamisesta

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto kaupallisten kalastajien sisävesisaaliiden ilmoitusvelvollisuudesta

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut maa- ja metsätalousministeriön (MMM) esitykseen kaupallisista kalastajista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 4 §:n muuttamisesta ja lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

Asetusta (1349/2015) ehdotetaan muutettavaksi kahdesta syystä, 1.1.2024 voimaan tulleen kalastuslain muutoksen (448/2023) huomioon ottamiseksi sekä sisävesillä harjoitettavan kaupallisen kalastuksen seurannan ja valvonnan mahdollisuuksien parantamiseksi. Ensimmäinen koskee muutosta, jonka mukaan jatkossa sisävesien kaupallisen kalastajan tulee ilmoittaa saaliinsa Luonnonvarakeskuksen (Luke) sijasta ELY-keskukselle. Jälkimmäistä koskevan ehdotuksen todetaan lisäävän sisävesien kaupallisesta kalastuksesta kerättävää tietoa liittyen saaliin purkamispaikkoihin ja kalastuksessa käytettyihin sisävesialuksiin. Esityksen mukaan parempi ilmoitusten kattavuus parantaisi samalla tutkimuksen ja tilastoinnin käyttämää tietoperustaa.

Vapaa-ajankalastajille säädettiin vaelluskalojen saalisilmoitusvelvollisuus samalla kalastuslain muutoksella, jolla sisävesien kaupallisten kalastajien saalisilmoitukset muutettiin raportoivaksi Lukelle. SVK piti lakipakettia koskeneessa [lausunnossaan](#) välttämättömänä sitä, että **yhdenvertaisuuden nimissä ja yhdenmukaisen saalistiedon varmistamiseksi tulee sekä sisävesien että merialueen kaupallisia kalastajia velvoittaa vähintään yhtä tarkkaan saaliiden ilmoittamiseen, kuin mitä tullaan vapaa-ajankalastajilta edellyttämään.**

SVK seisoo edelleen tämän vaatimuksen takana ja edellyttää, että se toteutetaan nyt lausunnolla olevan asetusuutoksen yhteydessä sisävesien kaupallisten kalastajien osalta. Vapaa-ajankalastajien saalisilmoitusvelvollisuutta koskeneen lakimuutoksen pääperusteluna oli se, että koko **kalastuslain toimivuuden kannalta on olennaista varmistaa tarvittava laadukas tieto kalakannoista ja kalastuksesta, joita tarvitaan erityisesti harvinaisten vaelluskalojen kalastuksen säätelyn seurannan ja tarkastelun tueksi.** SVK korostaa, että kalastuslain toimeenpanon ja vaelluskalakantojen vahvistamisen näkökulmasta on yhdentekevää, kenen saaliista on kyse. Jokainen saalistieto on yhtä arvokasta ja tarpeellista, jotta jo lähtökohtaisesti niukkaa tiedon määrää voidaan yhdistää ja hyödyntää. Nyt lausunnossa olevassa asetuksessa on kuitenkin täysin sivuutettu kaupallisten kalastajien saamien vaelluskalasaaliiden hyödyntäminen samaan tarkoitukseen. Vaelluskalojen pientä määrää kaupallisen kalastajan muuhun saaliiseen verrattuna ei voida pitää hyväksyttävänä perusteluna, koska niitä on lähtökohtaisesti vähän kaikkien (lue myös vapaa-ajankalastajien) saaliissa. Päinvastoin vaelluskalojen pienet määrät korostavat tarvetta saada yhdenmukaiset saalistiedot kerättyä kaikilta kalastajilta.

SVK ymmärtää, että kaupallisten kalastajien saalisilmoitusten ilmoittaminen on tehty kaupallisten saalislajien näkökulmasta. Tähän tarkoitukseen sopii ehdotettu kirjaustarkkuus, lajeittain yhteispainona vuorokautta kohden (ilmoitusvelvoite kootusti kerran kuukaudessa, aiemman yhden vuoden sijaan), varsin hyvin. Vaelluskalojen, jotka harvemmin ovat varsinaisen pyynnin kohteena, osalta kaupallisen kalastajan saalistieto on kuitenkin käyttökelpoista. **SVK esittää, että asetuksen 4 §:ään lisätään uusi momentti, jossa kaupallinen kalastaja edellytetään ilmoittamaan vaelluskalasaaliit vapaa-ajankalastajien kanssa samalla tarkkuudella.** Ilmoitettavat lajit ja pyyntitarkkuus tarkennettaisiin yhdenmukaisiksi MMM:n parhailaan valmisteleman vapaa-ajankalastajien saalisilmoitusvelvollisuutta koskevan asetuksen kirjauksien kanssa. Oleellista olisi ilmoittaa tiedot kalayksilöittäin, jotta tiedot ovat yhdistettävissä vapaa-ajankalastajien saalistietoihin vaelluskalakantojen seurannan tueksi.

Lausunnolla olevan asetusehdotuksen mukaan: *muutoksessa on tarpeen ottaa huomioon, että kalastuslain 90 §:n alkuperäisissä yksityiskohtaisissa perusteluissa todettiin, että saaliin raportoinnin järjestämisessä pyritään siihen, että se ainoastaan välttämättömiltä osin ja rajallisesti lisäisi kalastajien ja hallinnon hallinnollista taakkaa. Perusteluissa mainittiin myös, että asetuksenantovaltuudella varmistettaisiin saalisilmoitusten riittävä yksityiskohtaisuus, jotta niistä saatavaa tietoa voidaan hyödyntää tarkoituksenmukaisella tavalla kalakantojen tilan ja kehityssuuntien arvioimisessa.* Edellä esitettyyn viitaten **SVK katsoo, että vaelluskalojen saalisilmoitusten lisääminen asetukseen on välttämätöntä ja että ilman niitä ei kaupallisten kalastajien saalistietoja voida hyödyntää vaelluskalakantojen tilan seurannassa.** SVK kysyy, että onko meillä kansallisesti varaa jättää kaupallisten kalastajien vaelluskalasaalistiedot seurannassa hyödyntämättä samalla, kun maassa toteutetaan merkittäviä toimia vaelluskalakantojen vahvistamiseksi, kalastuslakiin kirjattuihin kansallisiin kalavarojen hoitosuunnitelmiin kytkeytyen? Tai kun Luke:n tulee jatkossa pystyä kolmen vuoden välein laatimaan raportti Suomen kalakantojen tilasta ja kalastuksesta, sekä merialueen että sisävesien osalta Suomessa? Jos on, niin se vie samalla uskottavuuden todelliselta tarpeelta kerätä tarkkoja vaelluskalatietoja myöskään vapaa-ajankalastajilta.

Asiaan liittyen SVK huomauttaa, että nykyinen kalastuslainsäädäntö mahdollistaa kenen tahansa sangen helposti rekisteröityä toisen luokan kaupalliseksi kalastajaksi. Tätä on tiedetysti käytetty väärin omaan lukuun käytettävien verkkojen määrän kasvattamiseksi kalastuslakiin kirjattua ns. kahdeksan verkon rajoitusta suuremmaksi. Samalla se tarkoittaa vaelluskalasaaliin ilmoitusten vähenemistä entisestään sellaisten kalastajien toimesta, jotka niitä todennäköisesti muita kalastajia useammin (sivu)saaliiksi saavat. Tämäkin on korjattavissa sillä, että kalastajastatuksesta riippumatta tiettyjen vaelluskalalajien saalisilmoitus tulee kaikkien tehdä yhdenmukaisella tavalla.

Lopuksi SVK toteaa, että tietoon perustuva kalastuksen järjestäminen ja ohjaus ovat kalastuslain kantavia voimia. Laissa on kiinnitetty erityistä huolta ja huomiota vaelluskalakantojen heikkoon nykytilaan, jonka korjaamiseksi laki sisältää useita kalastusta rajoittavia kirjauksia. Lain tavoitteena on mahdollistaa kalakantojen elpymisen niin, että säätelyä voidaan seurantalosten niin osoittaessa myös höllentää. Toimenpiteiden vaikuttavuuden kannalta on **SVK:n mukaan välttämätöntä kerätä tarpeellista tietoa vaelluskalakantojen tilan kehittymisestä, jonka tueksi tarvitaan yhtäläisesti sekä vapaa-ajankalastajien ja kaupallisten kalastajien yhdenmukaisia saalistietoja.**

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari

toiminnanjohtaja